

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/22-01/160

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 13. listopada 2022.

P.Z. br. 402

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o državnim maticama, s Konačnim prijedlogom zakona***, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 13. listopada 2022. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike mr. sc. Josipa Salapića, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/22-01/117
URBROJ: 50301-21/32-22-4

Zagreb, 13. listopada 2022.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o državnim maticama, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članaka 172. i 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o izmjenama Zakona o državnim maticama, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra pravosuđa i uprave dr. sc. Ivana Malenicu i državne tajnike mr. sc. Josipa Salapića, Juru Martinovića i Sanjina Rukavinu.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, listopad 2022.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM I POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zakonom o državnim maticama („Narodne novine“, br. 96/93., 76/13. i 98/19.) uređuje se uspostava i vođenje državnih matica, odnosno evidencija o osobnim stanjima građana te se za svaku od evidencija propisuje set osobnih podataka koje je potrebno upisati.

S obzirom da je u proceduri donošenja Zakon o prestanku važenja Zakona o matičnom broju, potrebno je izmijeniti relevantne odredbe Zakona o državnim maticama. Naime, jedan od obveznih podataka koji se upisuje u državne matice je i matični broj građana. Odredbama važećeg Zakona o državnim maticama propisano je da se u maticu rođenih matični broj građana upisuje kao naknadni upis, a u maticu vjenčanih i maticu umrlih kao temeljni podatak. Stoga, potrebno je pravni okvir prilagoditi i propisati novi set osobnih podataka koji se upisuju u državne matice.

Nadalje, Zakonom o državnim maticama (članak 32.) propisani su i uvjeti za obavljanje poslova matičara. Ove poslove kao i druge upravne poslove osobnih stanja građana obavlja službenik koji ima odgovarajući stupanj stručne spreme i odgovarajuće usmjerenje te položen stručni ispit za obavljanje tih poslova. Nadalje, prijelaznom odredbom članka 54. stavka 4. Zakona o državnim maticama („Narodne novine“, broj 96/93.) bilo je propisano „Državni službenici iz članka 32. ovoga Zakona bez odgovarajućeg stručnog ispita obvezni su položiti posebni dio stručnog ispita na kojem se utvrđuje osposobljenost za obavljanje poslova matičara, odnosno upravnih poslova osobnih stanja građana u roku od godinu dana od početka primjene ovoga Zakona.“. S obzirom da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj 70/19.) ukinut posebni dio državnog stručnog ispita te da 1. studenoga 2022. treba stupiti na snagu Pravilnik o polaganju državnog ispita („Narodne novine“, br. 70/20., 29/21., i 39/22.), potrebno je odgovarajuće prilagoditi odredbe kojima se propisuju uvjeti za obavljanje poslova matičara.

Osim navedenog, učinjene su određene nomotehničke dorade pojedinih odredbi te pojmovna usklađenja s obzirom na promjene u drugim zakonima te promjenu postupanja.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona potrebno je 30.000,00 kn, a sredstva će se koristiti za prilagodbu informacijskog sustava u kojem se vode državne matice. Potrebna sredstva su osigurana u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Imajući u vidu da je u proceduri donošenje Zakona o prestanku važenja Zakona o matičnom broju te da, prema Nacrtu konačnog prijedloga zakona o prestanku važenja Zakona o matičnom broju, navedeni Zakon treba stupiti na snagu 1. siječnja 2023., potrebno je s navedenim uskladiti odredbe posebnog zakona, odnosno Zakona o državnim maticama. Stoga, predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA

Članak 1.

U Zakonu o državnim maticama („Narodne novine“, br. 96/93., 76/13. i 98/19.) u članku 3. stavku 2. riječi: „Ministarstva uprave“ zamjenjuju se riječima: „tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave“.

Članak 2.

U članku 4. stavcima 3. i 4. riječi: „Ministarstvo uprave“ zamjenjuju se riječima: „Tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave“.

Članak 3.

Članak 9. mijenja se i glasi:

„U maticu rođenih, kod temeljnog upisa, upisuju se:

1. podaci o rođenju:
 - a) osobno ime
 - b) spol
 - c) dan, mjesec, godina i sat rođenja
 - d) mjesto rođenja
 - e) nacionalnost
 - f) državljanstvo
2. podaci o roditeljima djeteta:
 - a) osobni identifikacijski broj
 - b) osobno ime (i rođeno prezime)
 - c) datum rođenja
 - d) mjesto rođenja
 - e) nacionalnost
 - f) državljanstvo
 - g) zanimanje
 - h) prebivalište.

Kao naknadni upisi upisuju se bilješke:

1. osobni identifikacijski broj
2. priznanje i utvrđivanje očinstva i utvrđivanje majčinstva
3. osporavanje očinstva i majčinstva
4. skrbništvo za djecu i skrbništvo za punoljetne osobe, prestanak skrbništva i vraćanje poslovne sposobnosti
5. posvojenje i zabrana izdavanja isprava iz tog upisa
6. lišenje i vraćanje prava na roditeljsku skrb i partnerska skrb
7. sklapanje i prestanak braka ili životnog partnerstva
8. promjena osobnog imena, imena ili prezimena
9. promjena osobnog imena, imena ili prezimena roditelja i skrbnika
10. promjena spola
11. promjena državljanstva
12. smrt i proglašenje umrlim
13. naknadni ispravci grešaka i dopune podataka.“

Članak 4.

Članak 16. mijenja se i glasi:

„U maticu vjenčanih, kod temeljnog upisa, upisuju se:

1. podaci o ženiku i nevjesti:
 - a) osobni identifikacijski broj
 - b) osobno ime
 - c) dan, mjesec i godina rođenja
 - d) mjesto rođenja
 - e) nacionalnost
 - f) državljanstvo
 - g) zanimanje
 - h) prebivalište
 - i) dan, mjesec, godina i mjesto sklapanja braka
 - j) sporazumna izjava o prezimenu nakon sklapanja braka
2. osobna imena roditelja ženika i nevjeste
3. osobno ime i prebivalište svjedoka pri sklapanju braka i njihov OIB ako im je dodijeljen
4. osobno ime matičara
5. osobno ime i prebivalište sudskog tumača ako je pri sklapanju braka bio prisutan tumač te njegov OIB ako mu je dodijeljen.

Kao naknadni upisi upisuju se bilješke:

1. prestanak braka:
 - a) smrću bračnog druga
 - b) proglašenjem nestalog bračnog druga umrlim
 - c) poništenjem ili razvodom braka
2. promjena osobnih imena bračnih drugova
3. naknadni ispravci grešaka i dopune podataka.“.

Članak 5.

Članak 18. mijenja se i glasi:

„U maticu umrlih, kod temeljnog upisa, upisuju se:

1. podaci o umrlom:
 - a) osobni identifikacijski broj
 - b) osobno ime i prezime prije sklapanja braka ili životnog partnerstva
 - c) spol
 - d) dan, mjesec, godina i sat smrti
 - e) mjesto smrti
 - f) dan, mjesec i godina rođenja
 - g) mjesto rođenja
 - h) bračno stanje
 - i) nacionalnost
 - j) državljanstvo
 - k) zanimanje
 - l) prebivalište
2. podaci o bračnom drugu ili životnom partneru umrlog ako je umrli bio u braku ili životnom partnerstvu:
 - a) osobni identifikacijski broj

- b) osobno ime bračnog druga ili životnog partnera i njegovo prezime prije sklapanja braka ili životnog partnerstva
- 3. osobno ime roditelja umrlog
- 4. osobno ime i prebivalište osobe koja je prijavila smrt odnosno naziv ustanove ako je smrt prijavila ustanova
- 5. proglašenje nestale osobe umrlom i činjenica smrti utvrđena u izvanparničnom postupku s podacima naznačenim u rješenju suda.

Kao naknadni upisi upisuju se bilješke:

- 1. utvrđivanje identiteta nepoznate umrle osobe
- 2. ukidanje odluke o proglašenju osobe umrlom
- 3. ukidanje ili preinačenje sudskog rješenja o utvrđivanju smrti
- 4. naknadni ispravci grešaka i dopune podataka.“.

Članak 6.

Članak 32. mijenja se i glasi:

„Poslove matičara smije obavljati službenik koji je, osim ispunjavanja uvjeta propisanih zakonom i drugim propisima kojima se uređuju službenički odnosi, završio program osposobljavanja, odnosno usavršavanja za obavljanje poslova matičara u Državnoj školi za javnu upravu.

Program osposobljavanja matičar je dužan završiti u roku od godine dana od dana početka rada na radnom mjestu matičara utvrđenom rješenjem o rasporedu. Svaki matičar dužan je završiti program usavršavanja najmanje jednom u svakih pet godina. Matičar se prijavljuje na program osposobljavanja odnosno usavršavanja putem informacijskog sustava Državne škole za javnu upravu.

Matičar koji ne završi program osposobljavanja, odnosno usavršavanja u rokovima iz stavka 2. ovoga članka rasporedit će se na radno mjesto za koje ispunjava uvjete, a ako nema slobodnog radnog mjesta na koje se može rasporediti, stavit će se na raspolaganje. Na raspolaganje se odgovarajuće primjenjuju odredbe posebnog propisa kojim se uređuju službenički odnosi.

U slučaju privremene nesposobnosti za rad, korištenja roditeljskog, očinskog ili roditeljskog dopusta te drugog opravdanog razloga, rokovi iz stavka 2. produžit će se na zahtjev matičara za onoliko vremena koliko je trajao opravdani razlog.

Zahtjev iz stavka 4. ovoga članka podnosi se pročelniku nadležnog upravnog tijela. O zahtjevu pročelnik odlučuje rješenjem.

Protiv rješenja iz stavka 5. ovoga članka može se izjaviti žalba županu odnosno gradonačelniku Grada Zagreba.

Državna škola za javnu upravu dužna je tijelu državne uprave nadležnom za poslove opće uprave podnijeti godišnje izvješće o završenim programima iz stavka 1. ovoga članka do kraja ožujka tekuće godine za prethodnu godinu.

Izvješće iz stavka 7. ovoga članka treba sadržavati:

- 1. naziv programa
- 2. ime i prezime matičara koji je završio program

3. naziv županije u koju je matičar raspoređen odnosno Grada Zagreba
4. datum završetka programa.“.

Članak 7.

Članak 33. mijenja se i glasi:

„Matičar je odgovoran za točno i pravilno vođenje državnih matica te poduzimanje radnji u zakonom propisanim rokovima.

Neizvršavanje obveza iz stavka 1. ovoga članka teška je povreda službene dužnosti.

O pokretanju postupka zbog teške povrede službene dužnosti protiv matičara nadležno upravno tijelo dužno je bez odgode elektroničkim putem obavijestiti tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.“.

Članak 8.

Članak 34. briše se.

Članak 9.

U članku 41. u stavcima 1. i 2. riječ: „posljednje“ u odgovarajućem padežu briše se.

Članak 10.

Članak 45. mijenja se i glasi:

„Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona provodi tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave.“.

Članak 11.

U članku 46. stavku 1. riječi: „od 1.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 130,00 eura“.

U stavku 2. riječi: „od 3.000,00 do 5.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 390,00 do 660,00 eura“, a riječi: „od 2.000,00 do 3.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 260,00 do 390,00 eura“.

U stavku 4. riječi: „od 1.000,00 do 4.000,00 kuna“ zamjenjuju se riječima: „od 130,00 do 530,00 eura“.

Članak 12.

Članak 47. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 13.

Službenici zatečeni na radnom mjestu matičara na dan stupanja na snagu ovoga Zakona dužni su završiti program usavršavanja iz članka 32., izmijenjenog člankom 6. ovoga Zakona, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 14.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2023.

O B R A Z L O Ž E N J E

Uz članke 1. i 2.

Ovi članci mijenjani su zbog promjene naziva nadležnog ministarstva. Zbog pravne sigurnosti, propisano je opisno upućivanje na nadležno tijelo državne uprave.

Uz članak 3.

Ovim člankom propisan je sadržaj osobnih podataka o osobi i njezinim roditeljima koji se upisuju u maticu rođenih kao temeljni upis. Također, propisani su i podaci o naknadnim promjenama u osobnom statusu osobe koji se upisuju u maticu rođenih.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisan je sadržaj osobnih podataka za ženika i nevjestu koji se upisuju u maticu vjenčanih kao temeljni upis. Također, propisani su i podaci o naknadnim promjenama u osobnom statusu koji se upisuju u maticu vjenčanih.

Uz članak 5.

Ovim člankom propisan je sadržaj osobnih podataka za umrlu osobu koji se upisuju u maticu umrlih kao temeljni upis. Također, propisani su i podaci o naknadnim promjenama koje se upisuju u maticu umrlih.

Uz članak 6.

Ovim člankom propisano je tko može obavljati poslove matičara, odnosno propisano je obvezno osposobljavanje i usavršavanje za obavljanje tih poslova kao i posljedice u slučaju neizvršavanja tih obveza.

Obveza osposobljavanja odnosi se na matičare koji će biti raspoređeni na radno mjesto matičara nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Obveza usavršavanja odnosi se na sve matičare - matičare zatečene na radnom mjestu matičara na dan stupanja na snagu ovoga Zakona te matičare koji će biti raspoređeni na radno mjesto matičara nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 7.

Ovim člankom propisana je odgovornost matičara za točno i pravilno vođenje državnih matica.

Uz članak 8.

Ovim člankom briše se dosadašnji članak 34. Odredbe dosadašnjih članaka 33. i 34. su sadržajno i logički povezane u jedan članak, a pojedine odredbe koje se nisu primjenjivale u praksi su brisane.

Uz članak 9.

Ovim člankom riječ: „posljednje“, a koja se odnosi na prebivalište, briše se jer Zakon o prebivalištu („Narodne novine“ br. 144/12, 158/13 i 115/14) ne poznaje institut „posljednje prebivalište“.

Uz članak 10.

Ovaj članak mijenja se zbog promjene naziva nadležnog ministarstva. Zbog pravne sigurnosti, propisano je opisno upućivanje na nadležno tijelo državne uprave. Također, precizirano je da je riječ o upravnom nadzoru.

Uz članak 11.

U članku 46. iznosi novčanih kazni izraženi su u eurima s obzirom na uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj od 1. siječnja 2023.

Uz članak 12.

Članak 47. se briše jer je odgovornost matičara propisana člankom 33. kao teška povreda službene dužnosti za koju se sukladno posebnom zakonu može, među ostalim, izreći i novčana kazna.

Uz članak 13.

Ovim člankom propisno je da su službenici zatečeni na radnom mjestu matičara na dan stupanja na snagu ovoga Zakona dužni završiti program usavršavanja iz članka 32., izmijenjenog člankom 6. ovoga Zakona, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Dakle neovisno o tome koliko su prethodno dugo radili na radnom mjestu matičara, dužni su prolaziti program usavršavanja.

Uz članak 14.

Ovim člankom propisano je stupanje na snagu Zakona o izmjenama Zakona o državnim maticama. S obzirom da će zbog promjene sadržaja podataka koji se upisuju u državne matice trebati odgovarajuće prilagoditi i doraditi informacijski sustav u kojem se vode državne matice, predviđeno je dulje vakacijsko razdoblje od uobičajenog sedmodnevnog.

TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU**Članak 3.**

Državne matice vode se za svako naseljeno mjesto po matičnim područjima.

Matična područja određuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva uprave.

Članak 4.

Poslove osobnih stanja građana obavlja nadležno upravno tijelo županije odnosno Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: nadležno upravno tijelo) kao povjerene poslove državne uprave.

Državne matice neposredno vode matičari.

Ministarstvo uprave utvrđuje i vodi jedinstveni informacijski sustav državnih matica te se brine za njegovo održavanje i nadogradnju.

Ministarstvo uprave je voditelj zbirke osobnih podataka državnih matica sukladno propisima kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Članak 9.

U maticu rođenih upisuju se:

a) kod temeljnog upisa:

1. podaci o rođenju: osobno ime i spol djeteta; dan, mjesec, godina, sat i mjesto rođenja; nacionalnost i državljanstvo;
2. podaci o roditeljima djeteta: osobni identifikacijski broj, osobno ime (i rođeno prezime), datum i mjesto rođenja, nacionalnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanja;

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. matični broj građana i osobni identifikacijski broj,
2. priznanje i utvrđivanje očinstva i majčinstva,
3. osporavanje očinstva i majčinstva,
4. skrbništvo nad maloljetnom osobom i osobom kojoj je oduzeta poslovna sposobnost, prestanak skrbništva, vraćanje poslovne sposobnosti,
5. posvojenje i zabrana izdavanja isprava iz tog upisa,
6. lišenje i vraćanje roditeljske skrbi, roditeljska skrb nakon punoljetnosti i prestanak roditeljske skrbi nakon punoljetnosti,
7. sklapanje i prestanak braka,
8. promjena osobnog imena, imena ili prezimena,
9. promjena osobnog imena, imena ili prezimena roditelja i skrbnika
10. promjena spola,
11. promjena državljanstva,
12. smrt i proglašenje umrlim,

13. naknadni ispravci grešaka i druge promjene podataka koje se upisuju u državnu maticu rođenih.

Članak 16.

U maticu vjenčanih upisuju se:

a) kod temeljnog upisa:

1. podaci o ženiku i nevjesti: osobni identifikacijski broj, osobno ime, dan, mjesec, godina i mjesto rođenja, jedinstveni matični broj građana, nacionalnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanja, dan, mjesec, godina i mjesto sklapanja braka i sporazumna izjava o njihovom prezimenu nakon sklapanja braka,
2. osobna imena roditelja ženika i nevjeste; osobno ime i prebivalište svjedoka pri sklapanju braka te osobno ime matičara,
3. osobno ime te prebivalište sudskog tumača, ako je pri sklapanju braka bilo neophodno prisustvo sudskog tumača.

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. prestanak braka smrću bračnog druga, proglašenjem nestalog bračnog druga umrlim, poništenjem ili razvodom braka,
2. promjena osobnih imena bračnih drugova,
3. naknadni ispravci grešaka.

Članak 18.

U maticu umrlih upisuju se:

a) kod temeljnog upisa:

1. osobni identifikacijski broj, osobno ime, prezime prije sklapanja braka, spol, dan, mjesec, godina, sat i mjesto smrti, dan, mjesec, godina i mjesto rođenja, bračno stanje, nacionalnost, državljanstvo, zanimanje, prebivalište i adresa stanovanja, jedinstveni matični broj građana,
2. osobni identifikacijski broj, osobno ime bračnog druga i njegovo prezime prije sklapanja braka ako je umrli bio u braku, osobno ime roditelja umrlog, osobno ime i prebivalište osobe koja je prijavila smrt odnosno naziv ustanove ako je smrt prijavila ustanova,
3. proglašenje nestale osobe umrlom i činjenica smrti utvrđena u izvanparničnom postupku s podacima naznačenim u rješenju suda.

b) kao naknadni upisi i bilješke:

1. utvrđivanje identiteta nepoznatog leša,
2. ukidanje odluke o proglašenju osobe umrlom,
3. ukidanje ili preinačenje sudskog rješenja o utvrđivanju smrti,
4. naknadni ispravci grešaka.

Članak 32.

Poslove s ovlastima matičara i druge upravne poslove osobnih stanja građana može obavljati državni službenik propisanog stupnja stručne spreme i odgovarajućeg usmjerenja koji ima položen stručni ispit za obavljanje tih poslova.

Članak 33.

Matičar i drugi državni službenici na upravnim poslovima osobnih stanja građana posebno su odgovorni za pravilno izvršavanje svih radnji u zakonom propisanim rokovima.

Matičar je posebno odgovoran za ispravno i uredno vođenje državnih matica.

Neizvršavanje obveza utvrđenih ovim Zakonom teža je povreda službene dužnosti.

Članak 34.

O pokretanju postupka zbog teže povrede službene dužnosti protiv matičara i drugih državnih službenika na upravnim poslovima osobnih stanja građana potrebno je odmah izvijestiti Ministarstvo uprave.

Premještaj matičara i drugih državnih službenika na poslovima osobnih stanja građana bez njihove suglasnosti, a radi potrebe službe, može se izvršiti po odobrenju Ministarstva uprave.

Ministarstvo uprave može predložiti premještaj matičara i drugih državnih službenika na poslovima osobnih stanja građana radi potrebe službe ili radi nezakovitosti ili nepravilnosti u radu ili postupanju utvrđenih u postupku nadzora.

Članak 41.

Činjenice rođenja, sklapanja braka i smrti iz članka 40. ovoga Zakona upisuju se u državne matice i to:

1. rođenje - u maticu rođenih mjesta posljednjeg prebivališta roditelja djeteta u Republici Hrvatskoj, a ako ovoga nema ili nije poznato, ili roditelji imaju različito prebivalište u Republici Hrvatskoj, u maticu rođenih mjesta posljednjeg prebivališta roditelja koji je podnio zahtjev za upis rođenja djeteta,
2. sklapanje braka - u maticu vjenčanih mjesta u kojem su posljednje zajedničko prebivalište bračnih drugova, a ako ovoga nema ili nije poznato, u državnu maticu vjenčanih mjesta posljednjeg prebivališta bračnog druga koji je podnio zahtjev za upis sklapanja braka,
3. smrt - u maticu umrlih mjesta posljednjeg prebivališta umrlog.

Ako se posljednje prebivalište osoba iz stavka 1. ovoga članka nije moglo utvrditi, upis će se izvršiti u odgovarajuću državnu maticu mjesta njihova rođenja u Republici Hrvatskoj.

Ako se upis u državnu maticu ne može obaviti prema stavku 1. i 2. ovoga članka, upis će se izvršiti u odgovarajuću državnu maticu Grada Zagreba.

Članak 45.

Nadzor nad provođenjem ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovog provodi Ministarstvo uprave.

IV. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 46.

Tko u propisanom roku ne prijavi rođenje djeteta ili ne prijavi osobno ime djeteta ili ne prijavi smrt kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se pravna osoba novčanom kaznom u iznosu od 3.000,00 do 5.000,00 kuna a odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznom u iznosu od 2.000,00 do 3.000,00 kuna.

Protiv počinitelja prekršaja iz stavka 1. ovog članka neće se voditi postupak ako je prijavljivanje pravodobno izvršila druga osoba.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 4.000,00 kuna kaznit će se osoba koja u pravnom prometu koristi ispravu koja ne sadrži posljednje podatke upisane u državne matice.

Članak 47.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 3.000,00 kuna kaznit će se matičar i drugi službenik na upravnim poslovima osobnih stanja građana koji:

- u propisanim rokovima na izvršava upravne radnje utvrđene ovim Zakonom,
- državne matice ne vodi ispravno i uredno,
- povrijedi zaštitu podataka upisanih u državne matice dozvolom uvida ili izdavanjem isprava iz državnih matice neovlaštenim osobama.

PRILOG - Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću

OBRAZAC IZVJEŠĆA O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU	
Naslov dokumenta	Izvešće o provedenom savjetovanju s javnošću o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama Zakona o državnim maticama, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona
Stvaratelj dokumenta, tijelo koje provodi savjetovanje	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Svrha dokumenta	Izveščivanje
Datum dokumenta	7. rujna 2022.
Verzija dokumenta	1.
Vrsta dokumenta	Izvešće
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama Zakona o državnim maticama, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona
Jedinstvena oznaka iz Plana donošenja zakona, drugih propisa i akata objavljenog na internetskim stranicama Vlade	Ad hoc
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	Ministarstvo pravosuđa i uprave
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti bili uključeni u postupak izrade odnosno u rad stručne radne skupine za izradu nacrtu?	Nadležna tijela državne uprave i županije su bili uključeni u postupak izrade Nacrta na način da im je Nacrt prijedloga zakona dostavljen na mišljenja. Formalne radne skupine nije bilo.
Je li nacrt bio objavljen na internetskim stranicama ili na drugi odgovarajući način? Ako jest, kada je nacrt objavljen, na kojoj internetskoj stranici i koliko je vremena ostavljeno za savjetovanje? Ako nije, zašto?	Da, na e-savjetovanja.gov.hr, od 3. kolovoza do 2. rujna 2022.
Koji su predstavnici zainteresirane javnosti dostavili svoja očitovanja?	Europska civilna inicijativa Zagreb, Udruga PGP Sisak i Ured pučke pravobraniteljice.
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDBI	Dostupno u zasebnom dokumentu Analiza dostavljenih primjedbi.

Primjedbe koje su prihvaćene	
Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje	
Troškovi provedenog savjetovanja	Za provedbu savjetovanja nisu bila potrebna financijska sredstva.

Izvješće o provedenom savjetovanju - Savjetovanje o Nacrtu prijedloga zakona o izmjenama Zakona o državnim maticama, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona

Redni broj	Korisnik/Sekcija/Komentar	Odgovor
1	Ivan Zidarević - Europska civilna inicijativa Zagreb KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA, Članak 3. Pravo na samoodređene osobe spada u korpus neotuđivih ljudskih prava koje, između ostalog, štite Povelja UN-a i Međunarodna konvencija o građanskim i političkim pravima. Ukoliko dolazi do izmena Zakona o državnim maticama neophodno je omogućiti pravo pojedinca da naknadno izmeni podatke o nacionalnosti upisane pri temeljnom upisu. Jedino se tako obezbeđuje sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti koja nužno nije (ne mora da bude) percipirana sa nacionalnosti koju su detetu rođenjem odredili roditelji (u njegovo ime). Još jednom je važno istaći da je promena mišljenja pojedinca njegovo neotuđivo ljudsko pravo i zakonodavac bi to morao da prepozna u izmenama PZ.	Primljeno na znanje Upućujete se na odgovor uz komentar pod brojem 2.
2	Ured pučke pravobraniteljice KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA, Članak 3. U više godišnjih izvješća pučke pravobraniteljice dana je preporuka o potrebi izmjene čl. 9. Zakona o državnim maticama. Tako je u Izvješću pučke pravobraniteljice za 2020. godinu Ministarstvu pravosuđa i uprave preporučeno da pripremi izmjene ovog Zakona kojima bi se omogućila naknadna izmjena podatka o nacionalnosti upisanog pri temeljnom upisu, ili kojima bi se ovaj podatak izuzeo od onih koji se upisuju u maticu rođenih. Naime, od 2016. godine zaprimili smo više pritužbi zbog odbijanja zahtjeva za izmjenom podatka o nacionalnosti upisanog u maticu rođenih. Zbog toga smo u više navrata isticali da je sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti osnovno manjinsko pravo, da je pripadnost određenoj naciji subjektivan osjećaj pojedinca i da on ne mora koincidirati s pripadnošću koju su osobi odredili roditelji po rođenju. Ministarstvo pravosuđa i uprave očitivalo se da dopuštanje izmjene nije nužno jer se maticom rođenih dokazuje rođenje, a ne nacionalnost, da nitko ne brani slobodno izjašnjavanje o nacionalnosti bez obzira na onu upisanu u matici, da se pripadnost narodu ne dokazuje ispravama već se o njoj osoba izjašnjava, da upis nacionalnosti u matičnim knjigama ne utječe na osobni status, kao i da, neovisno o tom upisu, osobi nitko ne brani da se za potrebe drugih službenih evidencija, primjerice registra birača, drugačije izjašnjava. Stoga ukazujemo kako omogućavajući ili ne omogućavajući da izvadak iz matice rođenih bude usklađen s subjektivnim osjećajem pripadnosti pojedinca, država utječe i na to kako svi koji dolaze u doticaj s	Primljeno na znanje Promjene podataka u državnim maticama, nakon što su u nju upisani temeljni podaci, mogu se izvršiti na temelju dvije pravne osnove: kao ispravak grešaka učinjenih pri temeljnom upisu i kao naknadni upisi. Ispravljane grešaka u državnim maticama odnosi se na greške koje su učinjene pri temeljnom upisu podataka, tj. kada je neki temeljni podatak pogrešno upisan, odnosno podatak koji nije bio točan ili istinit u vrijeme temeljnog upisa, a naknadno je utvrđena točnost odnosno istinitost tog podatka. Naknadni upisi i bilješke su dopune i izmjene temeljnog upisa, a odnose se na činjenice koje su nastale ili su postale poznate nakon izvršenog temeljnog upisa. Maticom rođenih dokazuje se činjenica rođenja, ali ne i nacionalna pripadnost. Prema Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 155/02, 47/10, 80/10 i 93/11) svaki državljanin Republike Hrvatske ima pravo slobodno se izjasniti da je pripadnik neke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. U Republici Hrvatskoj ne postoji evidencija o nacionalnosti i iz razloga što se nacionalnost ne dokazuje ispravama već se o njoj osoba izjašnjava. S obzirom da nacionalnost upisana u državnim maticama ne utječe na osobni status osobe, nije ni predviđena promjena tog podatka u državnim maticama. Naime, sva prava koja imaju pripadnici nacionalnih manjina (primjerice ostvarivanje biračkog prava po osnovi nacionalne pripadnosti) ostvaruju se na temelju izjave o nacionalnoj pripadnosti, a ne na temelju podatka koji je upisan u maticu rođenih ili iskazan na izvratku iz matice rođenih. S obzirom da

tim izvatkom, doživljavaju tog pojedinca u pogledu nacionalne pripadnosti. Normativno onemogućavanje izmjene podataka o nacionalnosti u matici rođenih može negativno utjecati na slobodno izjašnjavanje o nacionalnoj pripadnosti i u drugim situacijama, primjerice pri popisu stanovništva, a može djelovati odvraćajuće i na odluku pojedinca da podatak o nacionalnosti u registru birača uskladi sa svojim subjektivnim osjećajem. U konačnici, to može negativno djelovati i na ostvarivanje (kolektivnih) manjinskih prava. Smatramo da bi trebalo omogućiti njegovu naknadnu izmjenu i uzimajući u obzir kako se svi podaci upisani u matičnu knjigu rođenih pri temeljnom upisu, osim nacionalnosti (djeteta) te zanimanja, prebivališta i adrese stanovanja roditelja u trenutku rođenja djeteta, mogu promijeniti. Tako se, primjerice, mogu promijeniti osobno ime, državljanstvo te spol djeteta, ali ne i nacionalna pripadnost koju su odredili roditelji po rođenju. Naša je institucija još 2016. godine u provedbi projekta PGP-a Sisak, kojemu je cilj bio ohrabriti, poticati i pomoći osobama romskog podrijetla da se deklariraju kao pripadnici romske nacionalne manjine, kako bi mogli ostvariti prava koja im kao pripadaju, informirana da uredi državne uprave, temeljem čl. 9. Zakona o državnim maticama, odbijaju zahtjeve za izmjenom podatka o nacionalnosti upisanog prilikom temeljnog upisa u maticu rođenih. U jednom slučaju nam se tako primjerice obratio hrvatski državljanin, rođen 1978. godine, kojem nije upisana nacionalna pripadnost u matici rođenih, smatrajući da mu se uskraćivanjem naknadnog upisa nacionalnosti temeljem iste odredbe Zakona o državnim maticama, brani da se izjašnjava Hrvatom. Navedeni primjer nalazi se u opsežnoj analizi koji smo objavili na ovu temu 2020. godine, dostupnu na https://www.ombudsman.hr/hr/analiza-nemogućnost-promjene-podatka-o-nacionalnoj-pripadnosti-u-matici-rođenih/. Iako je Nacrtom konačnog prijedloga zakona o državnim maticama obuhvaćena izmjena čl. 9., i dalje se predlaže upis nacionalnosti djeteta pri temeljnom upisu, a izmjena podatka o nacionalnosti i dalje nije navedena među podacima koji se mogu naknadno mijenjati. S obzirom da je u Mišljenju Vlade RH na Izvješće pučke pravobraniteljice za 2020. godinu navedeno da će se u slučaju izmjene Zakona o državnim maticama razmotriti dana preporuka, ovim putem ju sada još jednom ponavljamo.	podatak o nacionalnoj pripadnosti upisanoj u registar birača utječe na određena prava, taj se podatak u registru birača može i mijenjati i to u vrlo jednostavnoj proceduri pred nadležnim upravnim tijelom županije ili Grada Zagreba ili putem sustava e-Građani u okviru usluge e-Birači. Nakon podnošenje zahtjeva o promjeni podataka o nacionalnosti putem sustava e-Građani, dobiva se obavijest o promjeni u Korisnički pretinac građana. Da upisana nacionalnost u državnim maticama ne utječe na osobni status osobe ukazuje i odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-III-422/1995 od 24. lipnja 1999. godine. Prema navedenoj odluci, odbijanje dopune podatka o nacionalnosti u matici rođenih ne predstavlja povredu jamstva ravnopravnosti i slobodnog izražavanja nacionalnosti. Stoga na isti način treba postupati i kad se radi o promjeni nacionalnosti, što potvrđuje i dosadašnja sudska praksa. Državne matice sadrže podatak o nacionalnoj pripadnosti i isti se trenutno iskazuje na ispravama iz državnih matica, pod uvjetom da je podatak o nacionalnosti upisan u evidenciju. Radi se o podatku koji se je, ovisno o zakonu koji se primjenjivao u trenutku rođenja osobe, upisivao odnosno nije upisivao u maticu rođenih. Prilikom donošenja novog zakona o državnim maticama ili opsežnije izmjene postojećeg (ove izmjene su ciljane i usmjerene na usklađivanje s promjenama drugih propisa) može se razmotriti rješenje da se predmetni podatak ne iskazuje na ispravama koje se izdaju iz državnih matica.
3 PGP Sisak KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O DRŽAVNIM MATICAMA, Članak 3. Udruga PGP Sisak inicirala je izmjenu odredbi čl. 9. Zakona o državnim maticama (NN 96/93 i 76/13) tijekom 2016. godine, 2020. te sredinom svibnja 2022. iz razloga što trenutna zakonska regulativa ne dozvoljava izmjenu jednom izjavljene nacionalne pripadnosti u matici rođenih. Na obrazac prethodne procjene za Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim maticama sredinom srpnja na e savjetovanju dali smo svoj komentar/prijedlog izmjena čl. 9 Zakona o državnim maticama kojeg ponovno citiramo: „Na problematiku ove pravne nemogućnosti legitimnog izražavanja nacionalne pripadnosti upozoravamo već dulji niz	Primljeno na znanje Upućujete se na odgovor uz komentar pod brojem 2.

godina jer se svakodnevno susrećemo sa činjenicom da trenutnu zakonsku regulativu treba izmijeniti. Osobito je to uočeno kod pripadnika romske nacionalne manjine ako njihovi roditelji kod temeljnog upisa izjave da je djetetova narodnost Hrvat/Hrvatica, a u registru birača se takva osoba vodi kao pripadnik romske nacionalne manjine. S tim u vezi takve osobe će otežano ostvarivati prava koja im pripadaju po osnovu pripadnosti romskoj nacionalnoj manjini jer se u većini slučajeva za ostvarivanje određenih prava ostvaruje dostavljanjem rodnog lista u kojem stoji dokaz o nacionalnoj pripadnosti. Zapravo dolazi do situacije da jedna osoba ima dvije nacionalnosti istovremeno, a time se kod popisa birača ne može utvrditi stvarni broj pripadnika određene nacionalne manjine.“ Naznačeni komentar/prijedlog primljen je na znanje. Ministarstvo pravosuđa i uprave / u daljnjem tekstu MPU/ u svome odgovoru navodi kako se u maticu rođenih upisuju naknadno podaci koji nisu ili ne mogu biti poznati u vrijeme temeljnog upisa, a utječu na osobni status osobe. Isto tako navodi se kako ne postoji evidencija nacionalnosti, te kako ne postoji posebni propis koji bi utvrđivao postupak promjene nacionalnosti. Projekt građanskih prava Sisak ponovno naglašava važnost/nužnost naknadne izmjene podataka o nacionalnosti koja je upisana pri temeljnom upisu jer njezina promjena u određenom trenutku utječe na osobni status pojedinca, ostvarivanja njegovih statusnih prava, npr. Roma. Naime, ako je podatak o nacionalnosti nebitan kako MPU tvrdi jer se ne vode evidencije o nacionalnosti i pripadnost određenom narodu ne dokazuje isprava, zašto se takav podatak uopće upisuje i koristi kod temeljnog upisa? Kako postoji postupak promjene osobnog imena, državljanstva, spola tako je potrebno regulirati postupak promjene nacionalnosti i donijeti zakonski akt kojim će se to regulirati. Svaki pojedinac u određenom periodu života ako poželi promijeniti osobno ime ili prezime zašto ne bi mogao promijeniti po svojoj osobnoj volji i svoju nacionalnost?